

ד"ר י. לוינמל

חוק שירות מילואים (תגמולים)

א. שיעור התגמולים

ב'1 ליוני 1952 נכנס לתקפו חוק שירות מילואים (תגמולים) המעניק לחיילים בשירות מילואים זכות לקבל מאת אר צר המדינה תשלום בעד ימי שירותם. אם זה נמשך למעלה משלושה ימים רצויים. הוראות מיוחדות נקבעו בחוק לגבי עובדים שכירים. אם שירותם של העובדים השכירים נמשך למעלה משלושה ימים רצופים זכאים עובדים אלה לתשלום בעד כל הזמן ששרתו ותשלום זה מודרך לפי המצב המשפחתי. רווק זכאי לקבל 50% משכר עבודתו הרגיל. נשוי בלי ילדים זכאי ל-65% ונשוי עם ילד או ילדים למטה מגיל 18 שנים זכאי ל-80% משכר עבודתו הרגיל. מהתגמול לים הנ"ל ינכו לעתודאי את הסכום שאר צר המדינה חייב לשלם לחיילים בשירות מילואים והם אינם עובדים שכירים. שכר עבודה רגיל לענין החוק הוא לגבי עובד בשכר. שכר העבודה היומי הממוצע כפול במספר ימי שירותו במילואים. לגבי מקבלי משכורת נחשב לשכר עבודה רגיל לענין זה המשכורת שהעובד היה מקבל אילו לא יצא לעתודות והיה ממשיך לעבוד במקום עבודתו. אולם החוק מציב גבולות לחישוב שכר העבודה לצורך קביעת התגמולים. לשם חישוב זה לא יהיה השכר פחות מ-70 ל"י ולא יותר מ-110 ל"י בחודש. חילוף קי דעות בדבר חישוב השכר כבסיס לתגמול לא יבואו בפני בתי המשפט. אלא יוכרעו באופן סופי ע"י שר העבודה זה או ע"י מי שנתמנה לכך ע"י השר.

ב. מי משלם את התגמולים?

החוק מבדיל לגבי אופן תשלום התגמולים בין שני סוגי עובדים. לסוג הראשון שייכים מקבלי משכורת חדשית וכן עובדים שעבדו אצל המעביד בשכר יומי או שבועי לפחות 75 ימים רצופים לפני השירות במילואים.

עובדים מסוג זה יקבלו את התגמול במישרין מאת המעביד.

לסוג השני שייכים עובדים שהועסקו ע"י המעביד, בשלושת החודשים שלפני שירותם במילואים, מחמת מ"75 ימים רצופים ועובדים מסוג זה יקבלו את התגמול מול מאת קרן החופשה שבאמצעותה משתלמת לעובד תמורת החופשה לפי חוק חופשה שנתית תשי"א.

ג. קרן החופשה

כדי להבטיח את תשלום התגמולים ע"י המעבידים וע"י קרנות החופשה מוקמת לפי החוק קרן החופשה. כל מעביד חייב לשלם לקרן החופשה 1.5% משכר העבודה הכולל ששילם לכל עובד בין אם הם חייבים שירות מילואים בין אם אינם חייבי שירות. קרן החופשה תחזיר למעביד או לקרן החופשה בהתאם לענין. את סכומי התגמולים ששולמו לעובד בעד ימי שירותו במילואים כפי שצויין בשני הפרקים הקודמים שר העבודה רשאי, בהתאם לצורך, לשנות את השיעור של 1.5%, אלא שלפני השינוי חייב הוא להתייעץ עם מועצת קרן החופשה. שתוקם עלי ידי הקרן ותורכב מנציגי הממשלה. נציגי הארגון הארצי המייצג את המספר

הגדול ביותר של עובדים - דהיינו ההסתדרות, ומנציגי ארגוני מעבידים רפרזנטטיביים הנוגעים בדבר.

אין קרן החופשה חלה על עובדים המועסקים בבית הפרטי של המעביד והשייכים לסוג של מקבלי משכורת או של עובדים יומיים ומשך עבודתם עולה על 75 ימים רצופים. לשון אחרת: בעד עובדים אלה אין המעביד חייב בתשלום 1.5% ומאידך אם אחד מעובדים אלה יוצא לשירות מילואים חייב המעביד לשלם להם את התגמולים ומבלי שתהיה לו הזכות לקבל בחזרה את התגמול לים מקרן החופשה.

ד. הוראות שונות

אם קיימת במפעל המעביד קופת תגמולים או קרן פנסיה, חייבים המעביד והעובד להמשיך ולהכניס לקופה אח התשלומים המקובלים גם בזמן שירותו של העובד במילואים.

החוק חל על כלל העובדים, לרבות עובדי המדינה וגם על קבוצות עבודה, אם עבודתם היא בבחינת עבודה שכיחה. אולם אין החוק חל על עובדים בחקלאות המקבלים את כל גמול עבודתם בחלק מהיבול, על עובדים המקבילים את כל גמול עבודתם בחלק מהר"חיים (היינו מהכנסות נטר) על עובדים ארעיים בבית הפרטי של המעביד ועל עובדים אחרים בבית פרטי של המעביד ששכרם אינו עולה על 1.300 ל"י ליום.

בהתאם לתקנות שפורסמו על יסוד החוק חייבים המעבידים להגיש לקרן החופשה, באמצעות פקיד השומא של מס הכנסה, מדי חודש בחודשו ד"ח מפורט על עובדיהם ועל השכר הכולל ששולם לכל עובד. גם את 1.5% משכר העבודה חייבים המעבידים לשלם לקרן החופשה באמצעות משרדי מס הכנסה.